

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM** tarafından Anayasa'nın 98'nci, İçtüzüğü'nün 96'nci ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Murat ÇEPNİ
İzmir Milletvekili

6 Şubat 2023 günü Kahramanmaraş Pazarcık ve Elbistan ilçelerinde meydana gelen 7.7 ve 7.6 büyüklüğündeki iki büyük deprem ve artçıları; Gaziantep, Urfa, Diyarbakır, Adana, Adıyaman, Osmaniye, Hatay, Kilis, Kahramanmaraş ve Malatya illerinde çok sayıda can kaybına ve büyük bir yıkıma neden olmuştur. On binlerce kişi hayatını kaybetmiş, yüz binlerce kişi yaralanmıştır. Depremden 13,5 milyonu aşkın kişi etkilemiştir.

Uzmanlar, deprem sonrası büyük bir yıkım yaşayan 11 ilde enkaz kaldırma çalışmalarıyla tekrar gündeme gelen asbest tehlikesine dikkat çekmektedir. Asbest maddesi, Uluslararası Kansere Araştırmaları Ajansı'nın (IARC) kanserojen maddeler listesinde "kesin kanserojen" olarak tanımlanmıştır. Asbestin arındırılamaz, dönüştürülüp yok edilemez olduğu bilinmektedir. 2010 yılından önce tüm binalarda çimento, oluklu çatı kaplama, su borusu, boru izolasyon ve contaları, macun gibi malzemelerde asbest kullanılmıştır.

Kentsel dönüşüm uygulamaları ve deprem gibi afetler nedeniyle binaların bilinçsizce ve tekniğine aykırı olarak gerçekleştirilecek yıkımları ve enkaz kaldırılması işi asbest maruziyetine neden olmaktadır. Gerekli koşullar sağlanmadan asbestin taşınması da oldukça tehlikelidir. Deprem bölgesinde asbest atıklarının bertaraf edildiği tesis olmadığını belirten bilim insanları, deprem bölgesinde enkaz taşıyan araçların üstünün mutlaka kapatılması gerektiğini, bu araçların tozuyarak tehlikeyi daha büyük alanlara yayabileceğini, enkaz bölgesinden halkın acilen uzaklaştırılması gerektiğini, enkaz kaldıran personelin, Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmeliğe göre çalışmalarının sağlanmasını, tulum, maske, eldiven gibi kişisel koruyucu donanım kullanılmasını, enkaz kaldırılırken hafriyat olabildiğince ıslatılmasını, molozların döküm alanları asbest ve diğer tehlikeli kimyasalların hem yer altı suyuna karışmasına hem de rüzgar etkisi ile daha geniş alanlara yayılımının azaltılacağı yerler olması gerektiğini ve zeminin membran kaplama yapılması gerektiğini belirtmektedir.

78702

Bu bağlamda;

- 1- Meslek odaları, Hatay ve Kahramanmaraş başta olmak üzere depremde yıkılan ve ağır hasarlı oldukları için yıkımına karar verilen çok sayıda binada asbest katkılı malzeme kullanıldığını tespit etmiştir. Enkaz kaldırılma çalışmalarında, asbest maruziyeti riski nasıl engellenecektir? Enkaz kaldırılmasında asbest ve diğer tehlikeli maddeler dikkate alınmakta mıdır?
- 2- Depremde yıkılan illerde Bakanlığınızca asbest için inceleme yapılmış mıdır? Asbest miktarı belirlenmiş midir?
- 3-Asbestin, arama ve kurtarma çalışmalarında, özellikle çalışmalara katılanlar ve depremedeler için, halk sağlığı sorununa neden olmaması için gereken önlemler alınmış mıdır?
- 4- Türkiye’de Kocaeli İZAYDAŞ, İstanbul İSTAÇ, Manisa SUREKO, Ankara ITC ve İzmir’de Som Atık olmak üzere 5 tane asbest bertaraf tesisi vardır. Depremde büyük yıkım yaşayan 11 ilde ise bu tesislerden yoktur. Asbest içeren yıkıntılar nerelerde depolanacaktır? Deprem bölgesine asbest bertaraf tesisi kurulacak mıdır?
- 5- Asbestli atıkların içme suyu toplama havzalarına ve dere yataklarına gelişigüzel döküldüğü iddialarına ilişkin açıklamanız var mıdır?
- 6- Deprem bölgesinde yıkılan ve yıkılacak olan binaların asbest envanter raporu mevcut mudur?
- 7- TOKİ, Kahramanmaraş’taki enkaz kaldırma işini taşeron vermiştir. 8 Şubat 2023 tarihinde çalışmalara başlayan Sarıdağlar İnşaat isimli taşeron şirketin kent dışında iki döküm sahası oluşturduğu belirtilmiştir. Şirket asbest için gereken önlemleri almış mıdır? Asbest bertarafı konusunda yeterliliği var mıdır? Şirketin çalışmaları denetlenmekte midir?
- 8- Deprem bölgesindeki enkazın kaldırılması içinde şirketlerden ne gibi yeterlilik aranmaktadır? Enkaz kaldırma işi ne şekilde verilmiştir? İhalesi yapılmış mıdır?
- 9- Deprem bölgesinden asbestli yıkıntıların kaldırılmasının bilime ve tekniğe uygun olarak yapılması için meslek odaları ve bilim insanları ile işbirliği yapacak mısınız?